I. N. 7.
DISSERTATIO PHILOSOPHICA
De

FORMICIS,

Quam
*Ex Auctoritate & Consensu Ven:
Senat: Philosoph:*

In
Regia Svionum ad Salam Academia,
PRÆSIDE

AMPLISSIMO VIRO,
DN. JOHANNNE

B P M A R C K /

Eloq. & Polit. Prof. Reg. & Skytt.

Publicæ Bonorum censura modeste

subjicit

S:æ R:æ M:tis

Alumnus

LAURENTIUS KYLLENTIUS

W-Gothus.

In Audit. Gust. Maj. d. XII. Junii

Anni MDCCCVI.

~~~~~
UPSALIÆ,

Per J. H. WERNER, S:æ R:æ M:tis &

Acad. Upsal. Typographum.

S:Æ R:Æ M:TIS
Magnæ Fidei Viro,
Equitum Cohortis Præfecto;
Perillustri Generosissimoq; Domino,
DOMINO
LAURENTIO
HIERTA

Domino in Håggetorp / Främ-
mestad / Borrö & Åstorp.
&c. &c. &c.

Patrono & Mæcenati
Optimo.

Perillustris & Generosissime
DOMINE

ANxia certe deliberatione diu mecum
agitavi, utrum citra audacia nota-
tam fas esset, presentem hanc
dissertatiunculam, nulla nec rerum, nec
verborum, nec denique artificii digni-
tate commendabilem, Perillustri Tuo
Nomini inscribere: Quoniam vero sem-
per expertus sum Te esse benivolo ani-
mo: probe præterea scio, Magnorum
Geniorum indolem & naturam adeo
excelsam esse, ut nihil nisi vitia contem-
nant, nihil nisi fastum spernant, re-
ctos

Etos autem virtutis cultores, etiamsi ex humili casa prodeant, singulari favore prosequantur. Ea propter certo certius persuasus sum, me jam non exclusim iri a benevolentiae Tuae atrio. Tua quidem in Patriam merita adeo efflorescunt, in me tot tantaque existunt beneficia, ut ea calamo assequi non valeam; tantum abest, ut officiis remunerare possim. Accipe tamen eo, quo soles animo, primitias has Academicas, quarum si pretium in ipsis spectes, exiguum esse fateor, multumque infra dignitatem Tuam positum; sin meum animum, mereri posse mihi videor veniam, devotissimi studii sincera consecratione. Erige me posthac, ut antea, summo Tuo favore; sic fiet, ut rationes habiturus sim locupletiores, virtutes Tuas perpetuo exosculandi. Atque hic calamum sisto, ne curas Tuas aliunde plus nimio districtas diutius turbem; neve tempora Tua gravioribus pro Patriae salute negotiis consecrata, incondito & minus polito scribendi genere ulterius remorer. Deum calidissimis veneror suspiriis, ut per excelsa

*celsa paternæ gloriæ vestigia æmulis gres-
sibus, tam animo quam corpore florens,
vigens progrediaris prosperrime, ut vi-
vas hilaris, & perstes incolumis, flo-
reas amabilis, ac virtutis Tuae gloriam
in posteros tuos transfundas venerabi-
lis! sic voveo*

Perillustri Nominis Tui

devotissimus cultor
Laur. Kyllenius.

VIRO
Amplissimo atque Celeberrimo,
DN. ERICO BEN-
ZELIO FILIO
Acad. Uptal. Bibliothecario
laudatissimo,
Mæcenati & Promotori Optimo,
submissa animi reverentia
colendo.

Maxime Reverendo atque Praclarissimo
Mag. JOHAN. TRANHEMIO,
Wångensium Pastori vigilantissimo, &
vicini districtus Præposito gravissimo,
Promotori quovis honoris cultu
perpetim prosequendo.

Adm. Reverendo nec non Doctissimo Domino,
DN. PETRO UNGE,
In Åsarps Pastori maxime merito, Fau-
tori & Benefactori optimo, mul-
tis nominibus colendo.

*Ob maxima in me semper collata beneficia,
certissima spe posthac favoris obtinendi,
tione, has qualescunque studiorum me-*

Ampliff. Maxime
assiduus
Laurent.

VIRO

Amplissimo atque Prudentissimo,

DN. DANIELI

BECKERS/

Rei Metallicæ in Liusnarsberg/
Hållefors & Gruthytta Præfecto
longe dexterrimo, ut Mæcenati & Pro-
motori magno; ita omni animi ve-
neratione ad cineres usque
prosequendo.

Plur. Reverendo atque Doctissimo Domino,

DN. LAUR. MITANDRO,

Pastori in Glôta meritissimo, fautori
& benefactori propensissimo, omni
debita veneratione colendo.

Pl. Reverendo ut & Doctissimo Domino,

DN. OLAO GUDHEMIO,

Ecclesiæ, quæ in Bône colligitur, Pa-
stori vigilantissimo, Evergetæ pro-
pensissimo, perpetim deve-
nerando.

*in gratisimâ & pia mentis tesseram, cum
cumque assidua prosperitatis omnis adpreca-
orum primitias offero & consecro*

Reverend. Nom. Vestrorum

cultor

Kyllennus.

Lil
Råd: och Handelsmannen
uti Bougslund/

H: JONAS LARSON/
Min Högst:de Morbroder.

Jag met / min Morbror får / Ehr högsta önskan varit
At jag på dygdena slig / och lärdoms någ förfarit.
Hvar til jag bielpen Ehr så mycket mer har rönt:
Som I then samma mig en någon tid ha sönt.
I ha mig ofta bed't / at jag någ't prof skul' wisa /
Hwad jag har hämtat in af them / som lärdom prisa.
Men drögmåh't met I bäst ; at fattigdom mig troff ;
At döden har för mig så far / som Mor borttroff /
Sen jag til sala kom : Ihes goda andra tagit.
Dock fast theu store Gud / med slita straff mig slagit /
Har han likwål sin nåd / mig icke tagit frå ;
Men genom fromma Nån mig bielpen lårit få.
Wland them I är och then / som jag för högt berömma /
För gäfwor / ständet måna / them jag en skal förglömma.
Til tacksamhet therför / uptag then ringa skrift /
Som måhler med så ord om Morors art och drift.
Wid theas slit och id / jag billigt Ehr kan para /
Som från Ehr barndoms åhr / måst wide fring landet fara /
Med Handels mödsamhet Ehr närina sambla inn /
Och wida varit stild istån the latas sinn'.
Men soar then gramma Biödn / och diuren andra många /
Med sina arga strek / på tusent myror sånga ;
Ihes sammanskräp ad / torn med nåset riswa bort /
At the om födan sin i wintren bestwa fort.
Så är och klagan wärdt / at I måst ofta lida
Förlust i handel Ehr : förtret för sliten bida.
När lyckan teer sig blid / och sons där bielpa Ehr ;
Så kommer afwund fram och wäl then riswa ner /
Min hiertans önskan är / at Gud / som kånner alla /
Han wille om Ehr sådy firt Guds och wärtnad wälla /
At icke afwundz påst får At Ehr oförd le.
Men ider Husfro / Worn / med glädie Ehr må se
I hafet leswa såll / til Idr och dagar många ;
Lå alt i bästa stiel / med Gudy bielp / lär Ehr sånga.
Gud han wälsigne Ehr nei Ehr Handels id /
Och frönt med alt godt / nu och til ewig tid !

Så önskar
LAUR. KYLLENUS.

Cap. I.

Thes. I.

SI cui aliquando volupe fuerit, fornicarum naturam atque formam attentius intueri, maximorumque animalium cum indole ac operationibus diligentiori iudicii trutina conferre, vix, uti auguror, temperare sibi is poterit, quin in admirationem & propemodum stuporem incidat: Deprehensurus enim, haud dubie, erit summi Creatoris & Conservatoris singularem sapientiam atque providentiam; nec inficias iturus, quin exigua
A hæc

hæc animalcula, non solum ceteris animantibus, componi; verum etiam maximis anteponi quæant. Hæc enim insecta, æque ac majora animalia, prædita esse musculis, arteriis, nervis, ceterisque membris, partibus & visceribus, licet oculorum aciem, atque manuum dexteritatem fugiant, quis dubitet? Mihi certè ea propter, hoc argumentum pertractandum, quantum ingenii sinant vires, quæ admodum tenues & exiles sunt, elegi, ex nutu & consensu eorum, quibus morem & obsequium debeo omne. Interim benivolus lector mihi exorandus est quam officiosissime, dignetur ea, quæ festinans calamus congeffit, pro solito suo favore, benigne interpretari; imprimis quoniam animus meus diu in diversa distractus, postmodum vero ad hæc conversus, minus sibi temporis relictum intellexit ad rem, qua oporteret, accuratione petractandam.

Thef.

Tbes. II.

Formica, quæ est animalculum
industrium, diligens, & quam
maxime labori deditum, nomen
obtinet & sortitur à *ferendis*, vel ut
quibusdam arridet, à *forandis micis*,
vel simpliciter, à *ferendo*; quod ali-
ud animal vix reperiatur, quod di-
ligentius ac frequentius ferat atque
convehat pondera. Licet non diffi-
temur multos esse, qui velint hanc
vocem esse originis græcæ, & deri-
vari à Græco accusat: *μύρμηκα*, mu-
tatis literis M, in F, *υ in o*, *η in i*, ve-
lut Græci dicuntur mutare *μέλλειν*
in *βέλλειν*, *ἐπισομεῖν* & *ἐπισοβεῖν*. Et
Latini derivant *triumphum* à *θρῆναι-
βος*, *fremo* à *βρέμω*. Hebræis, &
quidem (α) vocatur *חלל*, & eodem
libro (β) in plurali numero, nomi-
natur *חללים* *populus infirmus*, & ita
dicta à radice *חלל* h. e. excidit, cir-
cumcidit; quod nimirum formica,
grana congesta & collecta, multo
sudore & labore, in- vel circumet-
dat.

dat, ne nascantur, aut germinent;
 & spem suam eludant. Græcis di-
 citur μῦρμος & μῶρμηξ, & Dorice
 μῶρμαξ, q. a μέμερα cura, quod sum-
 ma cura laborent, & grana formi-
 cæ colligant; vel quia μῶραι, & id
 propter multitudinem formicarum,
 quæ in tumulis congestis innume-
 rabiles sunt; quare Theocritus de-
 scripturus multitudinem Syracusa-
 rum usus est hoc vocabulo :

ὦ Θεοὶ, ὅσσ' ὄχλ' Πῶς κ' πόκα
 τὲ το περᾶσαι

Χεὶ τὸ κακόν; μῶρμηκες ἀνθρώποι κ'
 ἄμειροι

Diri boni, quanta turba, quomodo &
 quando tandem pertransire oportet hoc
 malum? sunt, ut formicæ, innumera &
 immensa. Ab hoc Græco vocabulo,
 dubio procul, svecanum nostrum,
 Myra / originem suam sumsit.

(α) Prov. c. 6. v. 6. (β) Prov. c. 30: v. 25.
 Thes. III.

ANtequam hic de nostris formi-
 cis propius & restrictius aga-
 mus;

mus; lubet quasi ἐν παρόδῳ & obiter indigitare quasdam species formicarum, quas passim apud auctores, observavimus reperiri in' exteris regionibus, ut eo melius dignoscere possimus nostras formicas ab illis. Qui novum orbem perlustrarunt, memoriæ produnt, formicas ibi inveniri, luteas, domos ædificantes sibi, humano capiti pares & sphaericas, quas ingrediuntur non per foramen rectâ obvium ac appositum, sed per accessum instar fistulæ perlongæ constructum. In his domibus habitant post introitum, horrea conficiunt, ibique alimenta condunt, teste Ovetano. Et notatu dignum est, quod idem Ovetanus addit (γ) formicarum genus aliud, alibi inveniri multo minimum, sibi in soli superficie domum condehs, non minorem vase, modium vel sextarium capiente, lutum adeo durescens, quo construunt, ut domus cum glutine & calce

calce constructa esse videatur, nec enim ferro penetrari posse: refert eas præterea ad introitum portam erigere clandestinam, ejus ope agere vitam securam, quasi in asylo, contra vim hostium & ferarum. Albert. Mag. (d) scribit has formicas in varia & plura dispesce genera, quorum speciem unam comperitam habet, quæ sibi struit nidum frondibus pini & abietis, in edito & campestri loco; quibus ursus insidiatur vehementissime, sed illæ ursum insidias sibi struentem, adeo solerter & fortiter invadunt, ut ejiciant, & si forte unicam formicam ursus villis forte adhærentem in foveas suas intulerit, eaque forte nidificaverit & foetificaverit, etiam inde ursum cum catulis suis universis perpetuo exulem faciet; & hæ formicæ existimantur habere alas & esse grandiores.

(γ) *in sum. c. 52. & host. lib. 15. c. 1.*

(δ) *Lib. 22. c. 5.*

Thef

Thes. IV.

CÆcus Adrianus ait (ε) in India Occidentali duo esse genera formicarum, quorum unum est agrorum vastator, alterum, eorum conservator. Oviedus (ζ) ait ibi tot esse genera formicarum, tam multas noxias atque damnosas reperiri formicas, ut fidem superet. Et alibi dicit (η) has nigrescere, atque nostrates adæquare apes, & tantum veneni in se habere, ut Indi iis sagittas suas inficiant, quo cæsis & vulneratis inde moriendum sit: Multos Christianos ab his ictos, mox incidisse in febrem lethalem. In nova Hispania perhibentur esse, quæ æquent nostros Scarabæos, quæque morfu suo dolores & tubercula excitent. Megasthenes de formicis ait teste Aldrovando (θ) apud Derdas, quæ est populosa natio Indorum montanorum ad orientem colentium, collem quendam esse trium millium stadiorum ambitu,

bitu, sub quo aurifodinæ reperiuntur, e quibus formicæ vulpium ferre magnitudine, aurum effodiant, & admiranda festinatione victum sibi acquirant venando. Has tempore hyemali terrâ fodere, & more talparum ad foramen, terram illam auream accumulare: talem pulverem aureum parva decoctione egerere, quem inhabitatores istius regionis, clam jumentis inde abripiunt; quippe illo teste, aperte id agere nequeunt, formicis resistantibus & reluctantibus, quæ, pro pulvisculo suo, quasi pro aris & focis pugnant, & si abreptores fugam capeflant eos insectantur, & deprehensos cum jumentis interficiunt. Ut habitatores hi proximi, eo melius possint clanculum auferre auri congestam arenam, carnes ferinas per loca plurima disponunt, quibus interea distrahantur formicæ. Plinius omnium horum meminit (1), sed formicis his etiam cornua tribuit;

*Indicæ formicæ cornua Erythris in æde
fixa, miraculo fuere.* Solinus addit (κ)
habere eas pedes leonum, iisque
occidere eos, qui arenam pedibus
his leoninis e terra coacervatam
abripere volunt. Perhibentur a-
lioquin magna etiam pollere indu-
stria; videlicet construere sibi do-
mos commodas, non in divexis &
planis locis, sed in præaltis, ne a-
qua inundentur; circa easdem do-
munculas, fossas effodere, in mo-
dum Creticorum labyrinthorum,
non rectum & prævium accessum
faciendo ad sedes suas, sed sinuo-
sum & obliquum, uno tantum fo-
ramine in media superficiei parte
relieto, per quod aditus pateat; per
idem grana & semina collecta in-
ferri. Sed an tales, & tantæ ma-
gnitudinis formicæ revera dentur,
multis dubitatum est, aut in diver-
sas sententias itum. Quidam per-
suaderi se posse plane abnuunt; im-
primis Arrianus (λ) easdem negat,
B licet

licet alioquin perplurima de rebus Indicis nobis reliquerit. Strabo (μ) duobus in locis, risui habet eos, qui hæc narrant. E contrario Megasthenes easdem plane affirmat reperiri, quæ aurum e terra effodiunt, non quidem auri desiderio & aviditate, sed ut construant sibi domos, in quibus delitescere possint. Sed quoniam non est nostri instituti, disquirere de formicis Indicis, præcipue cum nihil de his habeamus certi, libenter propterea hunc sermonem missum facimus, & eos provocamus ad dicendum de his, qui vel tales viderunt, & eadem loca perlustrarunt. Et si vel maxime affirmaremus ejusmodi auri-fossiles dari, tamen crederemus eas, affirmante id Georgio Agricola, qui doctissime de subterraneis scripsit, esse diversæ naturæ à nostris, licet nomine formicarum nuncupentur.

(ϵ) *Lib. 4. de mineral.* (ζ) *in sum. Ind.*

Ind. Occid. c. 52. (η) Lib. 9. de subtil.
(θ) Lib. 5. de insect. (ι) Lib. 11. c. 31.
(κ) in polyhist. c. 43. (λ) Lib. ind. rer.
(μ) Lib. 2. & 15.

Cap. II.

Tbes. I.

Formicas vero nostras confideraturis, occurrunt quædam species earum, observatu dignissimæ. Quædam earum sunt, venenosæ, aliæ minus venenosæ; illarum proprium est mordere, morfu suo veneno spargere & pustulas excitare, ut præter Albert. Mag. (✓) ipsa experientia testatur. Causam hujus veneni addunt quidam esse, quod vescantur angvibus & insectis venenatis, quibus comestis venenum excitatur. Pessimum venenum censetur, quod ex capitibus formicarum harum conficitur; eodem enim veneno Cumanienses perhibentur diversimode suas

suas sagittas infecisse. In harum nidos inspirare quondam dicuntur illi, qui malum sibi imprudenter accersere, teste Albert. Mag. (ξ) quippe si quis vel tantillum eas irritaverit, eisque nocuerit, mordicativum quendam humorem emittunt, & in cute pustulas minus curabiles excitant. In communi, licet omnibus formicis inesse bilem observavimus: unde vulgata omnium in ore est parœmia: ἐστὶ καὶ μάλιστα καὶ σέξφω χαλὴ: tamen maximum venenum observavimus inesse iis, quæ sſvetice vocamus *Etter Myror* / vel ut vulgus vocat, *Ἰδὸ Myror* / rectius forte *Ἰνὶν Myror* / credo; quia veneno suo faciunt pustulam instar circuli in cute, si eam attegerint, & ingentem excitant dolorem.

(ν) *Lib. 26.* (ξ) *Tract. 4. lib. 8. c. 1.*
Thef. II.

FORMICAM nostram distingvimus in operariam, Masculum & feminam.

minam. In formica operaria neque partes masculæ neque femineæ observari possunt, & hoc, sine dubio eam ob causam, quoniam naturâ ordinata & destinata, ut educet reliquas minores & juniores, & assiduo labore eis alimentum acquirat. Formicam masculum observavit Joh. Svammerdamus, in historia insectorum generali, habere alas quatuor velut argento perlitas, thoraci annatas, quarum posteriores, duplo sunt minores debilioresve prioribus. Quidam existimat formicarum genus alatum effici propter senectutem, & naturam velle consolari earum imbecilitatem volatu addito. In multis differt masculus à reliquis; quia dentes masculus habet paulo minores, quam operaria & femina; sed oculos multo majores: In capite tria punctula observari merentur, margaritis similia, quibus maxime separatur & dignoscitur ab operaria.

Præ-

Præterea corpusculo gaudet molliori, cujus color nigrior est, quam operariæ. Hic masculus in republ. formicarum, si ita loqui fas sit, nullum alium usum præstat, nisi solam generationem, adeo ut solo amore & flagranti desiderio multiplicandi genus formicarum, partes boni civis obeat. Certo anni tempore masculus hic non reperitur, inter formicas; causam hujus rei suppeditat nobis Experientissimus Svammerdamus, in histor. ante nominata, ubi dicit se ipsum aliquoties vidisse, masculos male haberi ab operariis, eosque ideo suspiciatur interfici à femellis, postquam conceptionis & generationis prurigo evanuit. Formicam femellam, si accuratiori oculorum acumine spectamus, deprehendimus eam esse corpusculo densiori & crassiori, quam masculus & alis destitui: Hæc respectu thoracis structuræ maxime differt à masculo & operaria; sed
respe-

respectu trium punctulorum, quibus illa quoque in capite superbit, plane convenit cum masculo. Colore luxuriat fusciori præ illo, qui est in operaria, sed dilutiori illo, quem observamus in nigricante masculo.

Thef. III.

Quamquam inter minima animalcula numerantur formicæ, nihil obstat, quin vel animalia majora antecellant & in multis longo post se intervallo relinquunt, sive insignis fortitudo, sive stupenda & intellectu vix facilis σοφὴ in fœtus consideretur. Multoties observavimus iis maximam bilem inesse, ut antea monuimus, adeo ut si vel tantillum irritentur, egregie sese ulcisci studeant, & liquorem guttatim odore ingratum ex se emittant. Habent quoque, si nonnullos audiamus, naturam divinandi & præfagiendi: nam imminente annonæ caritate, intensiorem habere

cu-

curam frumentorum condendorum creduntur. Aratus, teste Plutarcho (ο) quando, inquit, formicæ suas res humeris exportant & frigori exponunt, pluviā imminet. Verba ejus ita sonant:

Καὶ κόλῳ μύρμηκες ὀκνῶσι ἔξ ὕδα πάντα
Θᾶσσον ἀνιέναι ἅντο i. e.

Etiam cavo formicæ foramine ova omnia celerius efferunt.

Id quoque affirmat Virgilius (π) & pro certo argumento vel signo habet venturæ pluviæ:

*Sæpius, & tectis penetralibus extulit
ova*

Angustum formica terens iter.

Eandem sententiam fovet Theophrastus, dum scribit (ρ) formicas in depressiori & cavo loco versantes vel habitantes, si ova ad eminentiorem ex antro exportaverint locum, imbrem potendere; sed si importaverint ad proprias sedes, serenitatem & tranquillitatem. Ambrosius (σ) *formica cum animadverterit,*

terit, madidatos imbre fructus bumer-
scere suos, explorato diligentius aëre;
quando jugem possit servare temperi-
em, acervos refert suos, & de caver-
nis foras bumeris exportat; ut jugi sole
propria frumenta siccentur. Notatu
dignum est, imminente tempestate
ad casas vel cavernas suas propera-
re formicas, quod etiam testatur
Albert. Magnus (τ) Anno 1521 visæ
sunt formicæ perplurimæ, in Regiis
hortis Upsaliæ & Holmiæ, infestis
coeuntes animis, quod Olaus Ma-
gnus, (υ) dixit portendisse turbas
cum Christierno II, Rege illo tru-
culento & perfido.

(ο) *Lib. de soler. anim.* (π) *Georg. 1.*

(ρ) *Lib. de sig. pluv.* (σ) *Lib. 6. c. 4. hexa.*

(τ) *Lib. 26. Tract. 4.* (υ) *Lib. 22. 20.*

Thes. IV.

DE singulari diligentia & provi-
dentia formicarum, non solum
testatur ipsa experientia, sed in e-
jus quoque laudem egregia profert
S. Scriptura. Exiguum animalcu-
lum

lum est formica, sed majora audet
suis viribus, neque servitio ad ope-
randum cogitur, sed sponte alimen-
ta sibi præstruit, parat æstivo tem-
pore cibum, & congregat in messe,
& id sine Duce & principe, quo
tempore hyemali, vitam sustenta-
re possit. Jam dudum & circum-
fertur fabula, de formica & Cicada,
quarum altera diligentiae, mortali-
bus, altera ignaviae documentum
esse debet; fabula Græcè sic sonat:

Ἦτοι τροφὴν μύρμηκα τέττιξ ἐν κρύει,
Μύρμηξ δ' ἔφησε, τί θέρεις ἔδρας;
Ὡς ἐν θέρει εἰρεκεν ἦδον ὀζύως.

Χειμῶνος ὄρχα γησί μὴ τροφῆς ἔρα.
Latine: *Petebat à formica cicada ci-
bum, sed formica ait. Quid æstate
faciebas? quod argute, æstate caneret,
dixit: hyeme, inquit, salta, ne ama ci-
bum.* Sapientissimus omnium Sa-
lomon formicarum diligentiam ob-
stupefcens, ipsis hominibus ad e-
xemplū & imitationem ita propo-
nit: (פ) לך אל נמלך. עצל ראה
הרניה

דרביה וחכם : אשר אין לה קצין שטר
 ומשל: חכין בקיץ לחמה אגרה בקצור
 מאכלה: Et (ז) ארבעה הם קטני ארץ
 והמה חכמים מחכמים: הנמלים עם לא
 Mirum & hoc
 est in formicis, quod ubi fructus
 madefactos senserint, non omni
 tempore, sed cum aërem tempera-
 tum fore intellexerint, ex horreis
 ad solem deferant, ut exsiccant.

(Φ) Prov. 6. v. 6. 7. 8. (Χ) Prov.
 30. v. 24. 25.

Thes. V.

Si ulterius illarū σοφῶν vel amorē
 in liberos spectemus, deprehende-
 mus eum longe superare amorē reli-
 quorū animalīū; quippe incredibili
 cura educant vermiculos suos & sol-
 licite cavent, ne omittant quid-
 quam, quod pertineat ad eorum
 educationem; casu aliquo dissectos,
 & in partes laceratos fœtus, amba-
 bus quasi ulnis matres piissimæ ex-
 ciipiunt: plerumque in ore circum-
 portant, ne lædantur injuria; fin-
 gulis

gulis diebus deferunt in pascua,
 ubi alimenta idonea inveniant. Ut
 hisce fidem astruamus, lubet adfer-
 re Svammerdami observationem
 hanc propriam, amico suo per lite-
 ras communicatam: In Museo meo
 nonnullas formicas vitro inclusas
 terra repleto cum vermiculis ha-
 bebam, ubi non sine jucunditate
 spectabam, quo terra fieret in su-
 perficie siccior, eo profundius
 formicas cum fœtibus suis prore-
 pere, cum vero aquam affunde-
 rem, visu mirificum erat, quanto
 affectu, quanta sollicitudine,
 quanta *σοφῶν*, omnem in eo collo-
 carent operam, ut fœtus suos sic-
 ciori ac tutiori reponerent loco.
 Sæpius vidi, cum aliquot diebus
 aqua caruissent, atque cum effuso
 tantillo aquæ terram illam hume-
 ctarem, è vestigio à formicis fœ-
 tus suos eo loci fuisse allatos, quos
 ibi distincte moveri atque sugere
 humorem conspiciebam. Multo-
 ties

ties fui conatus, ut eos vermiculos “
 ipse educarem at semper conatum “
 fefellit eventus; neque ipsas formi- “
 carum nymphas alimenti jam “
 non indigas unquam sine ipsis for- “
 micis potui fotu artificiali exclu- “
 dere. Plutarch⁹ descripturus virtu-
 tes formicarum, omnia velut in
 compendio, sic: (Ψ) *In pura gutta in-
 sunt omnes effigies virtutum: Intus a-
 micitiæ simulacrum est, nempe cultura
 societatis: Inest etiam fortitudinis ima-
 go, laborum tolerantia: Insunt multa
 continentiae semina, multa prudentiæ
 & justitiæ.*

(Ψ) *Lib. de solert. anim.*

Tbes. VI.

Post hæc, conveniens imo ne-
 cessarium atque utile, uti arbi-
 tror, erit, si quædam tam de gene-
 ratione, quam corporis forma in
 medium proferamus. Omissis va-
 riis opinionibus de generatione a-
 nimalium & insectorum, existi-
 mamus formicas ovo suo generari,
 haud

haud secus ac reliqua animalia, quorum generatio oculis obvia est. Per coitum fieri putat ipse Aristot. qui scribit (ω) formicas, tempore hyberno, coire, & serenis austri-
nisque diebus, nasci. Paulo post: (α) formicas coire & vermiculum parere nulli annexum, qui accrescens ex minutulo & rotundo ovo, longiusculus fit, formam accipit debitam; ortum eorum verno tempore agi. Veritatem hujus rei ostendit quoque Svammerdamus (b) dū ait: *minima animalia, ut formicas & acaros nasci, ex ovo visibili, & hoc ovum visibile, quasi de palma contendere cum rudimento illo, ex quo etiam maxima animalia generantur, si quis molē spectare voluerit. Ac nisi, inquit, M. & O. ille rerum opifex, huic animalculo, certos & definitos incrementi sui modulos statuisset, nihil sane impediret, quo minus augetur in molem, vel parem, vel majorem illā, qua maxima illa animalia superbiunt, Nec nostræ sententiæ con-*

contrariatur, quod quidam objiciant insecta & formicas, longa temporis intercapidine, præprimis lignis absoletis, putridis & cariosis generari, siquidem ova, non solum diutissime illæsa, perdurare possunt, antequam fœtus excludantur, sed & vermiculi, subinde longō post tempore demum habere suas mutationes. Quare semper vidimus formicas sua domicilia struere, circa ejusmodi stipites cariosos.

(ω) *Lib. 5. hist. c. 4.* (α) *Lib. 5. c. 25.*
 (b) *Sect. 1. hist. inf. & in Epist. ad am.*

Thes. VII.

Rudimentum illud, à quo formicæ generantur, est oblongum, quasi columnalem figuram exprimens, & teste Svammerdamo, læve, planum, tensum, sine ullis incisuris aut inscriptionibus. Ovum hoc constat pellicula tenuissima, unde vermiculus albus, paniculo illo involutus, demum erumpit, exuta illa pellicula. Ova hæc solent incrementa capere, in
 locis

locis muscidis & calidis ; quousq;
 perfecte compleantur, & si forte ab
 aliquo, de loco suo submoveantur
 ac dispergantur, solent formicæ re-
 colligere eadem, & ad suos nidos
 referre. Hoc quoque comprobat
 Joh. Svammerd., in Epist. ante no-
 „minata, dicens: Vera formica-
 „rum ova, paucis post exclusionem
 „diebus, levia fiunt & pellucida,
 „neque incisuris seu annulis, ut
 „experto mihi credas sunt inscripta.
 Disrupta illa pellicula, prorepat ver-
 miculus albus incisuris & duode-
 cim annularibus inflexionibus divi-
 sus, & obsitus setosis pilis subtilis-
 simis, quem quidam physici ovum
 perperam consueverunt dicere &
 credere. Hunc vermiculum depre-
 hendimus habere caput inflexum
 ad thoracem, rejectis exuviis, quæ
 delitescencia membra continebant;
 & quando omnia membra distincti⁹
 conspiciuntur, solet mutatione sui
 incrementi, etiam nuncupari no-
 mine

mine nymphæ; quoniam tum ab-
jecit velamen illud rugosum, quo
antea involutus erat, & jam acce-
pit velamen subtile, ac ubique e-
jusdem spissitudinis; & solidato hoc
velamine, per transpirationem li-
quidi insensibilem, omnia membra
ex æquo comprehendente & invol-
vente, fit formica ulterioris muta-
tionis expers, quæ paucos ante
dies, pene instar aquæ disfluebat.

Thes. II.

Quando ad hanc suæ mutatio-
nis periodum & ἀκμὴν, formica
pervenit, ultimo velamine exuto,
tum demum formâ perfectâ luxu-
riare videtur. Nunc igitur sunt quæ-
dam proferenda de partibus &
membris formicæ utpote jam con-
spicuis. Dividamus ea in tres par-
tes, in Caput, thoracem & ven-
trem. Caput inter ornamenta ha-
bet oculos, ut antea monstravi-
mus. Quidam non exigui nomi-
nis Philosophi, negarunt formicas
D posse

posse habere oculos propter minutissimam molem capitis, ut Albert. Mag. (c) Sed super quædam additamenta, quæ ceu duo pili egrediuntur è capite: Nam ibi oculos esse, signum est, quod, illis amputatis, vadaterrans & vagabunda, proximam quamque apprehendens, & tenacissime complectens, ut ipsam ad casam suam deducatur. Eam quoque sententiam fovet Cardanus, dicens: (d) formicas visu privari; quod terrestre animal, non adeo visu indigeret, cornibus auxiliantibus; ea illis loco baculi esse, ad tentandam viam, velut & limacibus: hæ enim ob siccam temperiem, illæ ob parvitatem oculis privatae, cornua pro baculis acceperunt, ut cæci. Sed cujus veritatis & rationis hæc sint, docet ipsa experientia; nam multoties amputavi hæc cornua, nihilo secius formica anfractuofam viam suam perreptavit, grana collegit
postea

postea æque ac ante, & observavi eam nullam aliã amplecti. Svañer-
damus microscopio clarissime ostē-
dit, oculos, antennās & dentes, non
solum in formica perfectā; sed et-
jam in ipsa nympha, posse conspi-
ci, licet paulo obscurius in hac
conspiciantur. In capite cernun-
tur duæ antennæ, sub oculis pro-
minentes, quæ colliguntur duode-
cim articulis, & omnes hi articu-
li obducti sunt setis tenerrimis.
Vottonus (e) & alii monstrarunt,
suffragante experientia, formicas
habere binas maxillas, arcuatim
sibi respondentes, quarum utrique
septem ferratæ incisuræ insunt, &
tot denticuli; quibus vermiculos
suos nec non semina portant, & in
cavernas suas ferunt.

(c) *Traët. 4. lib. 6. c. 1.* (d) *Lib. 9.
de subt.* (e) *Lib. 9. de diff. anim. c. 210,
Thes. IX.*

Contemplaturis ulterius reliquas
partes formicæ, circa thoracem
sex

sex acuti processus a lumbis conspicui sese sistunt. Sub thorace pedes conspiciuntur quatuor, suis articulis constantes, quorum ultimus alios minores quatuor habet, in duos unguiculos desinentes: Sub processibus vero illis acutis, de quibus jam modo, bini pedes alii eadem forma. Lumbi tres quasi globosas vertebrae exhibent setosas. Venter coloris punicei, sed saturi & pleni, splendorem instar vitri vel speculi emittit, passim setis superparvus tenerrimis. Et notatu dignissimum est, si quis amputet vel separet acuto instrumento ventrem a reliquis partibus, formicam tamen non solum vivere aliquantum, sed etiam posse sese movere, & grana colligere atque trahere. Plura quæ observari merentur in contemplatione hujus animalculi, potest quivis avidus rimator, ope microscopii, si oculorum acumine minus præditus sit, cernere.

Tbes.

Thes. X.

DE colliculis & cavernis restat
ut dicamus, quas norunt artifi-
ciose condere. Ut omne ædifici-
um suum debet habere fundamen-
tum & basin, suasque partes & di-
visiones: ita haud raro observavi-
mus formicas sua domicilia conde-
re vel circa stipites, vel in arbori-
bus cariosis, & eadem dividere in
certas domunculas. Plutarchus, &
alii cum eo; dixerunt formicas di-
videre cavernas suas in tres partes,
in quarum una, vitam degunt, &
& communiter comedunt; in
altera alimenta sua, tanquam in
horreo, aut granario, recondunt;
& in tertia, mortuos suos, quos in-
sepultos non sinunt, sepeliunt. Æ-
lianus dicit (*f*) formicas admirabi-
li sapientia subterraneas ædificati-
unculas tortuosissime construere,
ut vel difficilem aditum, vel omni-
no invium, insidias sibi mollenti-
bus, efficiant. Terram vero, quam
effo-

effodiunt, ante ingressum ipsum & limen aggerunt, ac tanquam muros quosdam, & propugnacula circumjiciunt, ne cœlo aqua pluvia defluens, ipsas funditus alluvione perdat: Intermedia etiam sepimenta, cavernas alias ab aliis secermentia solertissime machinantur. Atque ut in splendidissimis hominum ædibus fieri solet, domum suam triplici regione formaque circumscribunt: primum locum in ea Andronem, in quo mares & junctæ eis feminæ habibent, ædificant: Alterum Gynæceum, ubi feminæ pariant: tertium granorum acervis destinant. Tanta industria hæc sua domicilia condunt, ut urbibus non male comparari possint. Menippus apud Lucianum dicit (g) se vidisse sæpenumero formicarum concionem; aliquas in urbe obambulantes, nonnullas exeuntes, rursus has in civitatem redeuntes: atque hanc quidem finem exportare, illam

illam aliunde raptam fabæ tunicam,
aut dimidiatum frumenti granum,
festinanter apportare. Demum &
hoc addit: Consentaneum est, pro-
ratione vitæ formicarū, esse apud
illos & ædium fabros, & concio-
natores, & Magistratus, & musi-
cos & Philosophos. Arist. ait: for-
micas has sua domicilia struere ser-
vato diligenter ordine; verum non
omni tempore, sed plena tantum
luna: interlunio ab opere cessare.
Et hoc propemodum à nobis etiam
exploratum observatumque est.

(f) *Lib. 6. c. 43.* (g) *in Icar. menippo.*
Thes. XI.

EX his cavernis variæ viæ, per
agros, colles sylvasque admo-
dum tritæ conspiciuntur; unde
summa illarum diligentia omnibus
obvia est; quippe hic cursitantes, in-
credibilem in modum ultro citro-
que tota agmina festinant, & præ-
cipue grana trahunt, ut cavernas &
horrea sua repleant. Jucundissimū
est

est videre, tam exigua animalcula,
 tanto pondere onusta, tanta sollicitu-
 dine, curâ & velocitate cōneare, &
 promuscide se invicem salutare in-
 via, & velut osculo excitare ad o-
 nera ferenda: Vacuas onustis ob-
 viam ire, ut & ipsæ illis opem fe-
 rant, & se istis oneribus gravent,
 quod Pontanus Poëta his versibus
 cecinit: (b)

*Apparet certo tenuis, sed semita calle,
 Qua nigrum formica agmen trahit
 ordine longo.*

*Festinant alie, ut plenos populentur
 acervos.*

*Illam redit raptam gravidam, atque è cor-
 pore fessam*

*Invitat sociam in prædam; ac sese
 ore salutant.*

*Pars condit terræ, atque hyemi male-
 credit iniquæ,*

*Emicat agmen agens, segitique fertur
 abactæ.*

Virgilius, ubi Trojanos è Cartha-
 ginis litore fugam capeffentes de-
 scri-

scribit, formicis comparat, grana
in agris collecta, ad suas cavernas
deferentibus, [i]

*Migrantes cernas, totaque ex urbe
ruentes,*

*Ac veluti ingentem formicæ farris a-
cervum,*

*Cum populant, hyemis memores, tecto-
que reponunt.*

*It nigrum campis agmen, prædamque
per herbas*

*Convectant, calle angusto, pars gran-
dia trahunt*

*Obnixæ frumenta humeris; pars ag-
mina cogunt*

*Castigantque moras, opere omnis se-
mita fervet.*

Plinius, qui multa in laudem formi-
carum protulit, addit (k) filices at-
tritos, & factas semitas formicarū
itinere. Nimirum id certum est,
formicis inesse summam sedulitatē,
& in sedulitate assiduitatē, qua
omnia loca cursitando perambu-
lent; Et hæc causa est, cur Atheniē-
ses,

ses, formicam sacrificarint in Istmo Soli & Neptuno hostiam; nempe, ut Sol omnia quotidie opera terrarum visitatione collustrat; ita pari diligentia formicæ deprehendunt omnia, quæ ipsis usui esse possint.

(b) *Lepid.* 5. (i) *Lib. Æneid.* 4. (k)
Lib. 11. c. 30.

Tbes. XII.

DE formicis & viis formicarum, cum nobis proxime sermo fuit; jam de alimento aliquid dicamus. Quamquam autem difficile sit certi aliquid statuere de victu, quo potissimum delectentur; tamen, quantum experientia constat, possumus asserere fruges, quibus nos vescimur, ipsis arridere: Unde agricolæ, eas, tanquam exitium & pestem agrorum, non solum odio prosequuntur; sed quibuscunque modis fieri potest, fugant: inde ab Ovidio nominantur frugilegæ, cum ita canit; (l)

Hic

*Hic nos frugilegas aspeximus ordi-
ne longo*

*Grande onus exiguo formicas ore le-
gentes.*

Huc potest haud illepide adduci fabella ab Æsopo edita, de homine in formicam mutato: Quidam enim agriculturæ assidue incumbens, cū non esset propriis laboribus contentus, sed & vicinorum fructus surriperet, Jupiter indignatus illius avaritia, transmutavit eum in hoc animalculum, quod formica appellatur. Verum cum mutasset formam, non effectum mutavit: Nam nunc arva circumeundo, aliorum labores surripit, & sibi recondit. Ælianus dicit formicas abhorere à cadaveribus, id vero forte intelligendum est de humanis; alioquin evincit & commonstrat ipsa experientia eas quam libentissime vesci angvibus. Albert. Mag. scribit (m) eas exsugere corpora, quæcunque invenerint, & exinde nutrimentum.

trimentum capere. A fructibus in horto non abstinere eas, inter confessa habetur, quare damna inferunt non levia, eos exfugendo: Ea propter Virgilius sane formicas inter aræ pestes recenset, canendo (u)

- *Populatque ingentem farris acervum*
Curculio, atque inopi metuens formi-
mica senectæ.

Plautus ostendit eas (o) papaveris granis inhiare. Et Plinius (p) semen cupressi mirum in modum à formicis in deliciis haberi. Incertum vero licet sit, quo potissimum cibo vescantur, certum tamen & hoc est, pusilla hæc animalcula, assiduo suo labore tot fruges in com meatum æstate congerere, ut nihil victus ipsis desit tempore hyemali, quando omnia arent, & frigoris injuria periêre: quare hominibus sapientiores & prudentiores celebrantur, qui ita æstate laborant, ut hyeme famelici sint, & nihil habeant, quo inanem ventrem expleant. Jucundif-

cundissimum est audire, quæ Ælianus formicarum rimator ingeniosissimus adfert (*q*) quando, inquit, proficiscuntur ad pabulandū, grandiores natu similiter reliquas formicas atque exercitus duces ducunt; ut ad segetes pervenerunt, adolescentiores sub stipula stant, duces vero ascendunt, & spicas abscissas inferioribus dejiciunt; hæ vero circumstantes distrahunt simul, & ex suis glumis & vaginis grana inclusa explicant, neque ad excutendum ullo instrumento egent, neq; ad ventilandum viris, neque ventis ad purganda a sordibus grana exfrumentis.

(*l*) *Lib. Met. 7.* (*m*) *Lib. 26.* (*n*) *Lib.*

1. Georg. (*o*) *in trin.* (*p*) *Lib. 17.*

c. 10. (*q*) *Lib. 6. c. 43.*

Tb. XIII.

AUdiamus & illam, quibus formicæ dicuntur expelli ex agris & hortis. Si peritos hujus artis consulas de mediis, quib⁹ pestis hæc agrorum hor-

hortorumque expellitur; Arist: quidem scribit (r) formicas, origani sulphurisq; insparso pulvisculo, relinquere cavernas, alioque migrare. Sabinus Tyro, ut testis est Plin. (s) contra formicas, ne sint, remedium monstravit regui limum marinum, aut cinerem, obturandis earum foraminibus inservientē, sed efficacissime, heliotropii herba eas necari. Aliorum hoc est consilium: si formicas captas ufferis, reliquas fugabis; e cavernis suis possunt expelli, si cochlearum tegmina cum styrace ufferis, & contusas in agmen ipsarum conspergas. Columella ad fugandas formicas tales nobis reliquit versus:

Ozima comprimite, & gravibus densate cylindris

*Exurat sata ne resoluti pulveris aestus;
Parvulus aut pulex irrepens dente lacessat*

Neu formica rapax populari semina possit.

Idem

Idem Columella, aliud remedium, ne vitibus aliquid detrimenti adferant, nobis suppeditat, jubens (t) lupinum teri & cum fracibus, eo immam linea vitem circumlini, vel bitumen cum oleo coqui, eo quoque imas vites tangi, atque ita formicas non excedere. Amurca herba etiam perhibetur esse inimica & venenum non solum formicis, verum etiam talpis.

(r) *Lib. 4. hist. c. 8.* (s) *Lib. 19. c. 10.*

(t) *Lib. de arb. c. 13,*

Tb: XIX.

HÆc quoque animalcula, ut omnia alia, suis inimicis & hostibus non destituuntur. Imprimis ursus infestissimus hostis est, quare formicarius dicitur. Et observandum est, in illis sylvis vel nemoribus, ubi ursus habitat, vix ullos acervos formicarum reperiri; quippe, quod easdem funditus effodiat, & pedibus dispergat, ipsas formicas cum vermiculis diglutiatur, non tam
ad

ad explendam famem, ut cum Aldrovando & aliis suspicor, quam ad medicinam; præcipue avidus est formicarum, eo tempore, cum primum e specu prodit, ubi jejunos hyemavit. Plutarchus hoc eum facere vult, cum tentatur nausæ. Urfa, inquit, (u) cum primum exantro suo prodit, aro vescitur agresti cujus acrimonia aperit intestinum ejus concretum. Alioqui nausæ cum tentatur, ad formicarum cavernas sese confert, lingvamque suâ pingvem & dulci succo mollitam exserens eis proponit, dum formicarum fiat plena; deinde reducta in os lingua deglutitis juvatur. Orbiter notamus quod licet formicarum parvitas tanta sit, ut de re quavis exigua proverbialiter usurpetur, constare tamen teste Francisco Redo (x) qui pluribus oculatis testibus rem exhibuit, formicas â pediculis infestari, & singulas formicarum generationes, quoddam
genus

genus minorum adhuc animalculorum alere, quibus dignoscendis acumine oculorum, & exquisitissimo microscopio opus: Usq; adeo enim minutos & invisibiles deprehendit, ut atomis annumerari posse, credat.

(u) *Lab. de solert: anim.* (x) *pag. 315.*
316. edit. *Amstel.*

Tb: XV.

Esset hic non inconveniens locus commemorandi usum illum, quem formicæ in medicina præstant uberrimum; sed quoniam nec nostri instituti, nec nostrarum partium est, nec falcem in alienâ messem mittere placet: nunc silentio eum præterimus. Epilogi loco, lubet potius, quædam in medium proferre moralia, ex formicarum consideratione manantia, eatenus tamen, quâ, instituti ratio, & temporis angustia finit. Quando spatiamur per agros, per colles & montes, delectandi vel herbarum colligendarum gratia, & cernimus horum animalculorum incredibilem indu-

F

striam

striam, diligentiam in congregandis granis, labores continuos, ad similia excitari debemus. Imprimis laudibus extollenda, & hominibus sectanda est earum iustitia. D. Hieronymus *hoc*, inquit, *præcipuum eis à natura est tributum, quod illæ, quæ nihil portant, non surripiant earum, quæ portant, onera.* Epiphanius vitæ sanctitate clarus, dixit, *formicas sollicitè discurrere, & singulas granum portare, à ferentibus vacuas non petere, nec vi auferre; sed unamquamque studere colligere sibi.* Multa sana, & salutaria alioquin documenta, nobis reliquit Plutarchus, in libro de vitando ære alieno, à iustitia & diligentia formicarum sumpta; præcipue increpat homines, quod prælocordia & incuria propria, alienas opes sæpe mutuentur & dissipent. Hujus itaque animalculi prudentia, nobis speculum & exemplar debet esse clarissimum: quare Alanus quidam inter Poëtas recentiores, docet
monet-

monetque, ut formicæ exemplo, in viridi ætate, pro viribus studeant, adolescentes virtuti artibusque, ne in imbecilli senectute, quando quiescendum sit, & ex iis, quæ florida ætate acquisita sunt, quietè vivendum, egere cogantur; ita ille:

*Dum calor est, & pulcra dies, formica
laborat,*

Ne pereat, dum nix venerit alta, fame:

Sic juvenis dum tempus habet sudoribus aptum

Quærat, quo possit lassæ senectæ frui.

Multa quidem & alia moralia à formicis depromere possumus; sed, quoniam partes disputatoris hic agimus, vela contrahimus; unica tantum comparatione à formicis sumpta, finem imposituri huic exercitio; videlicet sicut formicæ, quæ fructus suos madefactos, & aërem, iusta temperie vigescere, intelligunt, ex horreis suis ad Solem eos deferunt, ut exsiccent; ita quando opera nostra

nostra peccatis occupata corrumpuntur & diffuunt, opus est, ut nova pœnitentia exsiccentur, & in pristinum statum restituantur; quod fit, seligendo nobis tempus convalescentis vitæ, quando Sol justitiæ & gratiæ, (γ) corda nostra Spiritus Sancti sui radiis sicca facit, Ecclesiamque verbo suo illustrat. Neq̃ expectandum usque dum imbres senectutis & mortis superveniant, & nos obruant: quippe sera est, & difficilis pœnitentia in morte; post mortem frustranea.

(γ) *Mal. 4. 2.*

Μόνω Ἰῶ Θεῷ δόξα.

Perextimio Et Ornatissimo

Dn. LAURENTIO KYLLENIO,
Salutem !

Quam primum intellexi, te, præstantissime Dn. KYLLERI, doctrinæ specimen publicæ luci daturum, valde lætatus sum; noveram enim non nisi exaiciatum & politum Te nobis daturum, qui assiduo, & ut ille ait: *improbo labore*, tot annorum decursu omnigenam bonarum artium peritiam tibi comparasti. Quam belle *formicarum* naturam, & ut ita dicam, reipublicam tibi describendam sumisti, digna sane materia est, quæ a Te, id est Viro doctissimo illustretur. Sæpius nos monuisti tantam esse brutorum animalium solertiam, ut vel ratione præditis pudorem incutiant, imo stuporem; ipsas sacras paginas & exoticorum faniores ad hanc provocare passim nobis inculcassi. O quantam formicæ sedulitatem, æstate cibos condit, *baud ignara ac incanta futuri*, scilicet intemperiei & sævitix hyemis. O quantam industriam horumce animalium, grana congesta si aliquando pluviarum injuriâ madescant, ad solem exponunt. Alii robur ipsorum mirantur, alii alias prærogativas, quas Tu, eruditissime Dne. KYLLERI, nullus dubito, singulas recensabis & interpretaberis. Gratulor tibi felicissimas profecto animi dotes, & tui hi quidem cui adeo industrio & fideli studiorum moderatore uti contingit. Ut omnis generis prosperitatem sentias, perpetuo Deum O. M. calidissimis precibus venerabor

Tui studiosissimus
LAUR. HIERTA.
L. F.

EIDEM.

Etiā non illius sim ætatis & profectuum in studiis, ut possim de tua eruditione, ornatissime Domine Kylleni, ferre judicium, nec in laudes tuas excurrere, fas est, propter nostram necessitudinem. Patieris tamen spero, pro tuo in me amore, ut, dum publice gratulantium & bonorum de tua doctrina testantium applausus & vota mereris, & meum illis adjungam. Facundia quidem & verborum apparatu illi inferior sum, animo tamen in te amico & sincero affectu nemini cedens. Scio quantum tibi debeam ob fidelissimam in me instituendo nunc per plures annos operam, & amor in me tuus ita me afficit, ut nihil æque exoptem, ac mea officia tibi vicissim ita testata facere, ut intelligant omnes gratissimum animum meum. Deum interim precor & obtestor supplex, ut honestissimis conatibus porro faveat, ac uberrimum largiatur vigiliarum tuarum & assidui laboris fructum. Ita rogo tibi, amicissime Domine KYLLENI,

Omni amore devinctissimus

JACOBUS REENSTIERNA.

In egregiam
Pereximii atque Doctissimi
DN. LAURENTII KYLLENII
DE FORMICIS
Disputationem.
ODA ANACREONTEA.

Εὐν παλυνανθέσ' ἔλαις
Κ' ἐν τοῖς ὄρεσσι, μύρμων,
Ἀγεληδὸν ἢ ῥα δεῦρο
Κακεῖσε συρρέοντων,
Ἐρπεσι πολλοὶ ἔσμοί·
Ἀγρυπνέουσι σφόδρα,
Μόχθας φέρουσ' ἀόκνως,
Εὐν τ' ἦρι συλλέγουσι
Σωφρὸς τροφῆς βιαρεῖς,
Οἷς ζῶσιν, ὅτι χειμῶν
Ἐρχήται. ὧ ταπεινοὶ
Παιδεύεται ἀνέρων τῶν
Δυσπλημόνων κ' ἀεργῶν!
Ἦν μὲν βροτοὶ μεγάλας
Θαυμάζομεν λήην τὰς
Μυρμηκίας χ' ὀδείας
Ὡκυρρόων γε μύρμων
Κοίλας τε κ' ὀρθίας τε.

Ναὶ

Ναὶ ταῦτα βέλτιον τὸ
ΚΥΛΛΗΝΙ' ἐκτέθεικας
Ἐ'ργῷ σοφῷ τε κ' ὀρθῷ·
Ταύτης ἐγὼ σε σπυδῆς,
Ταύτης τε σ' ἀγχινόης
Κραδίῃθ' ἐπαινέσας, σοί
Αἰεὶ τύχην γλυκεῖν,
Ἐ'ριθάλμιονθ' ὑγείην,
Τιμὴν τε πελυφεγῆ
Νῦν εὐχομαι. Φίλ' ἔλε.

Ἐ'ργ.

ANDR. O. RHYZELIUS
W-G.